

Hetzmann Diána

A CIMIC és a PSYOPS képesség fejlesztésének irányai

A NATO legfiatalabb képességei közé tartozik a civil-katonai együttműködési (továbbiakban: CIMIC) illetve a lélektani műveleti (továbbiakban: PSYOPS) képesség. A Magyar Honvédségben is kialakították ezeket a képességeket. Külön szervezeti formában a CIMIC 2003-tól, a PSYOPS 2004-től létezik a Magyar Honvédség Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Műveleti Központ (továbbiakban: MH CKELMK) keretein belül.

Az elmúlt évek során ezek a képességek meghonosodtak a katonai „szakmák” között, és a megszerzett tapasztalatok révén, megerősödtek. Az alkalmazásukra való igény, önálló „szakmává” válásuk, azt is jelentette, hogy egyre nagyobb létszámú szakállomány képviseli a CIMIC és a PSYOPS képességet. Megjelent az igény tudományos kutatásukra is, és egyre szélesebb a civil szférából a CIMIC és PSYOPS tevékenységek iránt érdeklődők köre. A képességek erősítésére, fejlesztésére, a kutatás, a tudományos tevékenység, és az „érdeklődés” lehetőségeinek bővítésére 2007. december 10-én megalakult a Magyar Hadtudományi Társaság CIMIC és PSYOPS szakosztálya.

A szakma művelői, az aktív munkavégzés mellett, rendszeresen „kívülről” is vizsgálják a CIMIC és a PSYOPS képességet, ütköztetik álláspontjaikat, illetve javaslatokat fogalmaznak meg. Jelenleg a legfőbb témák, a 2008–2009-ben frissen szerzett tapasztalatok feldolgozása mellett, a jövőbeni fejlesztések lehetőségei, irányai, és új kiképzési, felkészítési lehetőségek megfogalmazása. A lélektani műveletek kapcsán, annak célcsoport elemző képességének és technikai felszereltségének javítása, külső szakemberek bevonása, valamint új felkészülési ismeretek és technikák bevezetése áll a diskuszió és a javaslatok középpontjában. A legutóbbi felvetések kapcsán *az alábbi javaslatok fogalmazódtak meg a fejlesztésekre, az esetleges változtatásokra vonatkozóan.*

A PSYOPS szakterületen

1. A célcsoport elemző képesség fejlesztésének lehetőségei

A célcsoport elemzés feladatainak elvégzése során számos olyan speciális szakterület ismeretére van szükség, melyek megszerzése a katonai képzési rendszerben nem, vagy csak nem megfelelő mélységben lehetséges. Ilyen szakterületek például a pszi-

chológia, a szociológia, a kulturális antropológia, vagy a marketing. Célszerű volna ezért az MH CKELMK PSYOPS beosztású, célcsoport elemzéssel foglalkozó állományának továbbképzése ezeken a területeken. A képzés módjára több lehetséges forma áll rendelkezésre:

- előadássorozat az MH CKELMK szakembereinek közreműködésével, illetve külső előadók bevonásával;
- társintézménnyel (pl. ZMNE) való együttműködés keretein belül szaktanfolyam kialakítása;
- külföldi NATO célcsoport elemző szaktanfolyam elvégzése és az ott megszerzett tudás hazai hasznosítása.

A felsorolt formák közül egy arányosan, „vegyesen” alkalmazott változat lenne a leghatékonyabb. Költséghatékonyság szempontjából talán az lenne a megoldás, ha az MH CKELMK állományából néhány fő részt vehetne a szükséges tanfolyamokon és az ott megszerzett tudást itthon átadnák a szakállomány többi tagja számára.

2. A technikai fejlesztések lehetőségei

A Magyar Honvédség missziós feladataihoz kapcsolódóan a nemzeti háttértámogatás keretein belül a PSYOPS termékek fejlesztéséhez az alábbi technikai alrendszerek kialakításának szükségessége fogalmazódott meg:

Hazai számítógépek fejlesztése az audiovizuális PSYOPS termékek létrehozásához

A missziókba kiküldendő audio-, és audiovizuális PSYOPS termékek elkészítéséhez minimum egy, megfelelő hardverekkel és szoftverekkel felszerelt számítógép beszerzése szükséges. A missziók és a hazai háttértámogatási feladatokat végzők közötti (adat)kommunikáció megfelelő biztosításához, annak eredményes működéséhez az internetkapcsolat bővítése is elengedhetetlen feladat.

A termékfejlesztés és háttértámogatás problémáinak megoldására fogalmazódott meg az a javaslat, hogy egy szakmai munkacsoportot állítsanak fel. Ennek keretein belül a rendelkezésre álló információk és tapasztalatok feldolgozása, illetve a feladat-, és hatáskörök tisztázása után kidolgozható lenne egy termékfejlesztési és háttértámogatási irányvonal, stratégia, melynek tükrében a technikai fejlesztések a leghatékonyabban végezhetőek el.

Mobil PSYOPS konténer kiépítése

Egy mobil konténer kialakítása a PSYOPS képesség fejlesztésének középtávú céljai között szerepelhet, melyben cél a dandár támogató PSYOPS képesség kialakítása. Ennek a képességnek már képesnek kell lennie korlátozott mennyiségben nyomtatott, audio-, és audiovizuális PSYOPS termékek előállítására. Ez a tevékenység a műveletekben, vagy gyakorlatok végrehajtása során a kialakítandó mobil PSYOPS konténerrel lenne megvalósítható. A konténer – felszerelve a szükséges eszközökkel és gépekkel – a Magyar Honvédségben rendszeresített terepjáró tehergépjárművek alvázára építhető, illetve konténerszállító gépjárművel lenne szállítható az alkalmazás helyszínére. Javaslat fogalmazódott meg a PSYOPS munkakonténer betervezésére a kutatás-fejlesztési tervekbe, időarányosan a képesség kialakításának vállalt idejéhez.

Hordozható, illetve gépjárműre szerelhető univerzális kihangosító berendezések

Az afganisztáni tapasztalatokat és a jövőbeni feladatokat elemezve javaslat született egy modul felépítésű, univerzális, bármely típusú katonai gép- és harcjárműre felszerelhető, és szállítható, illetve egy, egy fő által is hordozható kihangosító berendezés kialakítására. A berendezés páncélozott gépjárműre telepítéssel megfelelő védeltséget biztosítana kezelőjének. Ugyanakkor a biztonsági helyzet enyhülése esetén, illetve más missziókban, nem páncélozott járművekre szerelve, illetve a hordozható verzió a járművek nélkül is alkalmazható lenne. A kialakítandó rendszer költséghatékonyabb lenne a jelenleg alkalmazottnál, mivel nem vonná magával gépjárműtechnika beszerzését és hozzárendelését a rendszerhez.

PSYOPS gépjárművek beszerzése, kialakítása

Jelenleg az MH CKELMK rendelkezik egy darab multimédiás PSYOPS szakfeladatok ellátására alkalmas gépjárművel és egy terepjáró gépjárműre szerelhető hangosbeszélő rendszerrel. Ezeket kiképzési célra használják, azonban nem elegendők a Magyar Honvédség vállalt feladatai PSYOPS szakfeladatainak ellátására. Megfelelő megoldást jelentene: 2 db második generációs multimédiás PSYOPS gépjármű kialakítása vagy 1 db multimédiás és 1 db nem multimédiás gépjármű beszerzése, kiegészítve az előzőekben említett univerzális és hordozható kihangosító berendezéssel.

A technikai berendezésekkel kapcsolatban a missziós tapasztalatok alapján megfogalmazódott az az igény, hogy a már meglévő eszközöket – elsősorban az időjárási körülmények okozta meghibásodások miatt – igény szerint javíttatni, illetve cserélni lehessen. A korábban már említett PSYOPS termékek előállításához szükséges mobil konténer mellé pedig javasolt továbbá a papír alapú PSYOPS termékek sokszorosításához egy digitális sokszorosító gép (Risograph) beszerzése (az MH PRT PSYOPS részlege számára).

3. PSYOPS szakállomány hazai szakképzése

A PSYOPS állomány hazai képzése jelenleg nem megoldott a Magyar Honvédségben. A PSYOPS területén a korábban említett ismeretek mellett szükség van olyan szaktudásra, amely a civil életben az írott és elektronikus média, a PR, a számítástechnika, valamint a marketing területeit is magában foglalja. Ezen területek mind-egyikének elsajátítására lehetőség van OKJ-s rendszerű tanfolyamok keretében. Ezek minősítése egyben garanciát is jelent a képzés magas színvonalára, a kapott tudás alkalmazhatóságára.

A PSYOPS szakállomány OKJ-s minősítést adó tanfolyamokon történő képzése egyben összemérhetővé is tenné a megszerzett tudást. Javaslat fogalmazódott meg arra nézve, hogy a speciális képzettséget igénylő PSYOPS beosztásokhoz a civil életben megtalálható és szükséges OKJ-s képzést rendeljék hozzá, és ez legyen megszerzhető az adott beosztásba kerülők számára. A teljesség igénye nélkül például a következő képzések ismeretanyaga feleltethető meg az egyes PSYOPS beosztásokban megkövetelt ismereteknek: kiadvány- és képszerkesztő, videó vágó, marketing-

és reklám ügyintéző, hangmérnök, nyomdai gépmester, fotóriporter, sajtótechnikus, PR-ügyintéző. Ezen képesítések valamelyikének megszerzésével több PSYOPS beosztáshoz szükséges speciális tudás is megszerzhető. A tanfolyamok egymáshoz kapcsolódó és egymásra épülő rendszere pedig biztosítaná az egyre nagyobb és sokrétűbb szakismeret megszerzését.

A CIMIC és a PSYOPS szakterületen

A különböző számítógéppel támogatott törzsvezetési gyakorlatok tapasztalatai alapján megfogalmazódott annak igénye, hogy a szimulációs tér nagyobb számban, tagolhatóbban jelenítse meg a civil környezet szereplőit és a CIMIC és PSYOPS szakfeladatokat ellátó aegységeket. Ezen hiányosságok kiküszöbölése, a hiányzó adatok feltöltése a jövőben a szakállomány részéről prioritást élvez.

A már meglévő adatbázisok felhasználásával, szakirányú, számítógéppel támogatott gyakorlatok kidolgozásával pedig lehetővé válna a saját szakállomány, illetve az alacsony készenlétű és a funkcionális szakértői csoportok gyakoroltatása. Ezeket a gyakorlatokon más fegyvernemek, szakcsapatok képviselői csak kiegészítő tevékenységet folytatnának. Így megvalósulna a CIMIC és PSYOPS szakállomány minőségileg új típusú felkészítése, gyakoroltatása, illetve a képességek, és lehetőségeik megismertetése más szakterületekkel. A szimuláció lehetőséget nyújtana korábbi esetek rekonstrukciójára, esettanulmányok készítésére, illetve missziós tapasztalatok feldolgozására egyaránt.

A missziós tapasztalatok alapján levonható az a következtetés, hogy az MH CKELMK-nál a saját, általános katonai kiképzés keretein belül nagyobb hangsúlyt kell fektetni a harctéri túlélési technikák elsajátítására. Ezek az ismeretek nagyobb eséllyel jelentenének a saját állomány túlélésre, illetve a szakfeladatok támogatását végző csapatokkal való együttműködésre, a közös tevékenységre.

Ezen ismeretek és a korábban említett speciális szaktudás megszerzése érdekében a Magyar Honvédség több alakulatával és szervezetével már megtörtént a kapcsolatfelvétel, és folyamatban van a jövőbeni együttműködés lehetőségeinek vizsgálata. A műveleti területen alkalmazott egyes módszerek (projektterkép, esettanulmányok) alkalmazásának bevezetése a hazai tevékenységek közé pedig elősegítenék a missziókra jellemző speciális tevékenységekre való felkészülést, illetve a váltás időszakában a gördülékenyebb feladatátvételt.

E rövid tájékoztató jellegű írásban a CIMIC és PSYOPS szakma fejlődése, a hatékonyabb feladatellátás szempontjából megfogalmazott javaslatokat összegeztük. Ezek alapján a Magyar Hadtudományi Társaság CIMIC és PSYOPS szakosztálya vezetésének egy újabb egyeztetésén már megkezdődött az kiképzési lehetőségek, és megvalósításuk mikéntjének vizsgálata is. A megfogalmazott javaslatok, a szakállomány aktivitása, gyors reagálása a megoldások keresésére mutatják a CIMIC és a PSYOPS képesség folyamatos megerősödését, fejlődésének igényét. Az eddigi szakmai tapasztalatok és tevékenységek alapján pedig képesek arra, hogy önmaguk megfogalmazzák fejlesztésük szükségességét, irányait. A CIMIC és a PSYOPS szakma képviselői pedig láthatóan elkötelezettek abban, hogy a fejlődést a lehető legnagyobb mértékben segítsék.